

Algemene voorwaarden

Bouwman-Mohr groep B.V.

1. Definities en interpretatie

1.1. In deze Algemene voorwaarden wordt verstaan onder:

BM: De besloten vennootschap Bouwman-Mohr groep BV, gevestigd te Heesch aan de Vinkelsestraat 20 en als zodanig ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 96803282;

Algemene Voorwaarden: Deze algemene voorwaarden van Bouwman-Mohr groep BV;

Klant: de partij die opdracht geeft aan BM om producten/diensten te leveren. Dit kan zowel een consument zijn als een bedrijf die in de uitoefening van zijn/haar beroep of bedrijf handelt;

Consument: De natuurlijke person(o)n(en) met wie **BM** een overeenkomst is aangegaan of, indien nog geen overeenkomst is gesloten, de natuurlijke persoon die bij BM een aanvraag of offerte daartoe heeft aangevraagd;

Leverancier: De leverancier van BM van wie de goederen afkomstig zijn;

Monteur: De persoon c.q. medewerker die namens of in dienst van BM een installatie aanbrengt, monteert, wijzigt of anderszins werkzaamheden verricht in of nabij een pand danwel gronden van klant;

Partijen: BM en de Klant gezamenlijk;

Overeenkomst: De overeenkomst op basis van de getekende offerte of een bevestiging, telefonisch, mondeling of per e-mail tussen klant en BM met betrekking tot de opdracht tot levering van goederen of uitvoeren van werkzaamheden

Pand: De woning, het bedrijfspand, of op hetzelfde perceel gelegen bijgebouwen of open veld, in eigendom of onder verantwoordelijkheid van de klant waar(op) de werkzaamheden worden uitgevoerd danwel een installatie geplaatst c.q. gemonteerd is/wordt;

Installatie: Een door BM aan de klant verkocht en geplaatst c.q. gemonteerde technische installatie, bestaande uit alle onderdelen die samen de functie van de technische (gebouw)installatie mogelijk maken.

Schriftelijk:: per brief, per e-mail, per fax of enige andere wijze van communicatie die met het oog op de huidige stand van de techniek in het maatschappelijk verkeer geldende opvattingen hiermee gelijk kan worden gesteld. Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald wordt onder "schriftelijk" tevens elektronisch dataverkeer verstaan zoals berichtenverkeer per e-mail of internet, en omvatten woorden die het enkelvoud aangeven tevens het meervoud en omgekeerd.

2. Toepasselijkheid van deze algemene voorwaarden

2.1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen en offertes van en overeenkomsten gesloten met BM, alsmede alle rechtshandelingen die daarop betrekking hebben. Deze algemene voorwaarden vormen een integraal onderdeel van de koopovereenkomst en elke verwijzing naar de koopovereenkomst houdt tevens een verwijzing in naar deze algemene voorwaarden, tenzij uit de context uitdrukkelijk anders blijkt.

2.2. Van deze algemene voorwaarden kan slechts worden afgeweken, indien partijen dit uitdrukkelijk schriftelijk met elkaar zijn overeengekomen. In geval van tegenstrijdigheid tussen de bepalingen van deze algemene voorwaarden en de

koopovereenkomst (zonder de algemene voorwaarden) prevaleert de koopovereenkomst.

2.3. Indien een bepaling van deze algemene voorwaarden nietig is of vernietigd wordt, zullen de overige bepalingen van kracht blijven en zal deze nietig of vernietigde automatisch worden geacht te zijn vervangen door een nieuwe bepaling (of bepalingen), die rechtsgeldig is en zoveel mogelijk aansluit bij het doel en de strekking van de nietige of vernietigde bepaling(en).

2.4. Deze algemene voorwaarden kunnen op enig moment worden gewijzigd dan wel worden aangevuld. De gewijzigde algemene voorwaarden gelden vervolgens ook ten aanzien van al gesloten Overeenkomsten, met inachtneming van een termijn van één maand na schriftelijke bekendmaking van deze wijziging.

2.5. Indien de overeenkomst op afstand elektronisch wordt gesloten, kan voordat de overeenkomst op afstand wordt gesloten, de tekst van deze algemene voorwaarden langs elektronische weg aan de Klant/Afnemer ter beschikking worden gesteld op zodanige wijze dat deze door de Klant/Afnemer op een eenvoudige manier kan worden opgeslagen op een duurzame gegevensdrager. Als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, zal voordat de overeenkomst op afstand wordt gesloten, worden aangegeven waar van de algemene voorwaarden langs elektronische weg kan worden kennisgenomen. Ook zal in dat geval kenbaar worden gemaakt dat de algemene voorwaarden op verzoek kosteloos worden toegezonden.

2.6. De toepasselijkheid van algemene voorwaarden of andere voorwaarden van Klant/Afnemer, wordt hierbij uitdrukkelijk uitgesloten.

3. Totstandkoming overeenkomst

3.1. Alle aanbiedingen en offertes van BM zijn vrijblijvend, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld en zijn gebaseerd op de bij de eventuele aanvraag en later door de klant verstrekte gegevens.

3.2. BM behoudt zich het recht voor om een aanvraag voor een (offerte voor een) installatie of andere werkzaamheden zonder opgaaf van redenen af te wijzen en/of deze slechts in behandeling te nemen onder aanvullende voorwaarden.

3.3. BM behoudt zich het recht voor om voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst ten aanzien van de klant een kredietwaardigheids-controle te laten uitvoeren.

3.4. Een overeenkomst komt tot stand na het door de klant rechtsgeldig en naar waarheid invullen en ondertekenen van een door BM verstrekte opdrachtbevestiging en deze naar BM te retourneren;

3.5. De overeenkomst komt vervolgens tot stand op het moment dat de aanvaarding van voornoemd orderformulier door BM digitaal dan wel schriftelijk door BM aan de klant is bevestigd, onverminderd de rechten van partijen op grond van artikel 4 en de rechten van de klant op grond van artikel 5.

3.6. In het geval dat de overeenkomst aan de zijde van de klant door meer dan een persoon is gesloten, is ieder van hen hoofdelijk aansprakelijk voor al hetgeen de klant aan BM verschuldigd is uit welke hoofde dan ook.

4. Schouwing

4.1. Klant zal BM in staat stellen een schouwing van de panden, gronden en andere relevante opstellen te (laten) uitvoeren voorzover dit relevant is in het kader van een tot stand gekomen of te komen overeenkomst.

4.2 De schouwing bestaat uit het op het oog controleren van de aanwezige installaties, staat van gebouwen, gronden en andere opstalle en is geen volledige bouwkundige inspectie.

4.3 Aan een schouwing zijn voor klant geen kosten verbonden. Indien uit de schouwing blijkt dat de werkzaamheden niet

(volledig) kunnen worden uitgevoerd kunnen partijen ieder afzonderlijk binnen zeven (7) dagen na de schouwing kosteloos en per direct de overeenkomst ontbinden;

4.4 Indien voor het moment van uitvoeren van de eerste werkzaamheden door BM geen schouwing is uitgevoerd dan zal deze geacht te zijn of worden uitgevoerd voor aanvang van de werkzaamheden, op de daartoe geplande dag. Partijen komen daarbij gelijke rechten toe als genoemd in artikel 4.3;

5. 5. Terbeschikkingstelling informatie

5.1. Klant zal alle gegevens en bescheiden, welke BM volgens haar oordeel nodig heeft voor het correct uitvoeren van de verleende opdracht of waarvan de Klant redelijkerwijs behoort te begrijpen dat deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de Overeenkomst, tijdig in de gewenste vorm en op de gewenste wijze ter beschikking stellen.

5.2. Klant staat in voor de juistheid, veiligheid en betrouwbaarheid van de aan BM ter beschikking gestelde gegevens en bescheiden, ook indien deze van derden afkomstig zijn, voor zover uit de aard van de opdracht niet anders voortvloeit.

5.3. Indien de voor de uitvoering van de Overeenkomst benodigde gegevens niet, niet tijdig of niet behoorlijk aan BM ter beschikking zijn gesteld, heeft BM het recht de uitvoering van de Overeenkomst op te schorten en/of de uit de vertraging voortvloeiende extra kosten volgens de gebruikelijke tarieven aan de Klant in rekening te brengen.

6. 6. Herroepingsrecht

6.1. Dit artikel is uitsluitend van toepassing op koopovereenkomsten voor de levering van goederen, geheel gesloten p[afstand en/of buiten de verkoopruimte en voorzover gesloten door een consument en voorzover de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 6:230p BW.

6.2. De consument heeft in dat geval de mogelijkheid om de koopovereenkomst zonder opgave van redenen te ontbinden gedurende de wettelijke bedenktijd zoals bedoeld in artikel 6:230o BW.

6.3. Teneinde gebruik te maken van diens herroepingsrecht dien de consument daartoe binnen de herroepingstermijn zoals bedoeld in artikel 6.2 de herroeping aan BM mede te delen door middel van het modelformulier voor ontbinding, ter download beschikbaar op de website van BM en zoals bedoeld in artikel 6:230 BW danwel door een ondubbelzinnige mededeling aan BM per e-mail, waarbij de ontvangst pas vast staat zodra deze (al dan niet geautomatiseerd) door BM is bevestigd;

6.4. Aan het inroepen van het herroepingsrecht zijn voor de consument geen kosten verbonden. Betreft de herroeping een apparaat, machine of systeem dat op verzoek van consument door BM geïnstalleerd is, dan vormt vergoeding die in rekening is gebracht door BM voor installatie van het apparaat, machine of systeem geen onderdeel van de koopsom. Ook de vergoeding die BM of een derde in rekening brengt voor het verwijderen c.q. deïnstalleren van het apparaat, de machine of het systeem vormt geen onderdeel van de koopsom en komt niet voor restitutie in aanmerking;

6.5. Tijdens de herroepingstermijn dien de consument zorgvuldig om te gaan met de geleverde goederen, evenals meegeleverde (verpakkings-)materialen en documentatie.

6.5. De consument is gerechtigd om de geleverde goederen binnen de herroepingstermijn te beoordelen en te testen op dezelfde manier zoals hij dat in een winkel zou mogen doen. Is de consument daarbij verder gegaan dan noodzakelijk om de aard, de kenmerken en de werking vast te stellen, zoals bijvoorbeeld het regulier in gebruik nemen van het apparaat, de machine of systeem en is het apparaat, de machine of het systeem daardoor

niet meer te beschouwen als nieuw, dan is BM gerechtigd de waardevermindering die hiervan het gevolg is aan consument in rekening te brengen c.q. in mindering te brengen op de restitutie.

6.7 In geval van herroeping op grond van dit artikel 5 is BM niet gehouden om muren, plafonds of andere zaken die door de montage en/of de verwijdering zijn aangetast in de oorspronkelijke staat te herstellen.

7. 7. Risico en eigendom

7.1. Het risico voor geleverde goederen of installaties gaat over op klant bij in ontvangstneming van de goederen danwel oplevering van installatie aan Klant of een door hem aangewezen persoon.

7.2. BM blijft eigenaar van de afgeleverde zaken tot de Klant/Afnemer alle vorderingen van BM ter zake van door BM aan de Klant/Afnemer geleverde of nog te leveren zaken en/of geleverde en nog te leveren diensten, alsmede de eventuele vordering van BM wegens tekortkoming door de Klant/Afnemer, een en ander als bedoeld in BW 3:92 lid 2, volledig heeft voldaan. De Klant/Afnemer mag de zaken zolang de eigendom berust bij BM niet gebruiken.

7.3 BM is bevoegd de geleverde zaken die haar eigendom zijn gebleven, bij niet-nakoming terug te nemen. Klant/Afnemer machtigt BM om de zaken weg te halen daar waar deze zich bevinden en vrijwaart BM van eventuele schade .die ontstaat door het wegnemen, voorzover deze onvermijdbaar is, bijvoorbeeld als zaken in c.q. weggebouwd zijn of waarvoor anderszins demontage zonder het ontstaan van schade onmogelijk is gemaakt.

8. 8. Levering en montage

8.1. Montage van een installatie vindt uitsluitend plaats door of in opdracht van BM, volgens de geldende voorschriften. BM bepaalt welk type materiaal voor (de onderdelen van) de installatie worden gebruikt. Montage vindt pas plaats indien het pand, de bouwplaats en de terreiner waarin, op en waarover BM zich moet begeven om het werk uit te voeren voldoet aan de door BM gestelde normen, waarbij de binnen het VCA systeem gebruikelijke veiligheidsnormen leidend zijn;

8.2. Door BM afgegeven termijnen van levering en montage zijn altijd indicatief en kunnen daarom niet worden aangemerkt als fatale termijnen. Zo kunnen leveringsproblemen, weersomstandigheden, ziekte of andere onvoorziene zaken een veilige uitvoering van de werkzaamheden in de weg staan. Hoewel BM zich zal inspannen de opgegeven termijnen voor levering en montage te halen, is zij niet aansprakelijk voor eventueel door de klant als gevolg van het niet halen van een termijn geleden schade. Overschrijding van de leveringstermijn termijn geldt niet als tekortkoming en geeft de Klant/Afnemer geen recht op ontbinding of vergoeding van de door hem of derden geleden schade. De Klant/Afnemer vrijwaart BM voor aanspraken van derden ter zake.

8.3. De Klant kan tot 21 kalenderdagen voor de geplande montage een ingeplande afspraak altijd kosteloos verzetten. Wordt een door beide partijen bevestigde afspraak binnen deze termijn verzet dan zijn de door BM in dat kader gemaakte kosten voor rekening van de klant.

8.4. Indien bij de (geplande) uitvoering van de werkzaamheden blijkt dat de klant onjuiste en/of onvolledige informatie heeft verstrekt over het pand , gronden, opstallen of aanwezige installaties waardoor de werkzaamheden niet plaats kunnen vinden of moeten worden afgebroken, is BM gerechtigd om de door BM gemaakte kosten bij klant in rekening te brengen.

8.5. Mocht tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden blijken dat de staat van het pand, gronden, opstallen of andere aanwezige installaties of een deel daarvan dusdanig is dat het uitvoeren van de werkzaamheden uit veiligheidsoverwegingen niet verantwoord is, dan heeft BM het recht om de werkzaamheden op te schorten

totdat de geconstateerde tekortkomingen zijn hersteld. BM is in dat geval gerechtigd de door haar gemaakte kosten voor de geplande werkzaamheden bij de klant in rekening te brengen.

8.6. De klant zal de monteur(s) alle mogelijke medewerking verlenen die nodig is voor de uitvoering van de werkzaamheden, hieronder wordt in ieder geval verstaan dat de alle locaties waar werkzaamheden moeten worden uitgevoerd goed en veilig bereikbaar zijn en (de onderdelen van) de installatie deze locatie ook kan respectievelijk kunnen bereiken.

8.7. Indien aflevering of oplevering wordt aangeboden door BM maar niet kan worden uitgevoerd vanwege een oorzaak gelegen bij of in de risicosfeer van de Klant/Afnemer of door de Klant/Afnemer wordt geweigerd, gaat na de eerste aanbieding het risico van de desbetreffende zaken over naar de Klant/Afnemer en kan BM aanspraak maken op betaling. BM zal de goederen beschikbaar houden voor de Klant/Afnemer, op diens kosten. BM heeft het recht de overeenkomst zonder nadere ingebrekestelling te ontbinden door de enkele schriftelijk verklaring, indien de Klant/Afnemer niet afneemt binnen een termijn van 10 dagen na daartoe door BM schriftelijk te zijn gemaand. BM heeft vervolgens recht op vergoeding van de opslagkosten en de overige schade die het gevolg is van het feit dat de ontbinding van de overeenkomst heeft plaats gevonden.

8.8. BM is gerechtigd de overeenkomst in gedeelten uit te voeren en/of gedeeltelijk geleverde goederen afzonderlijk te factureren.

8.9. Indien de geleverde en geplaatste installatie toegang op afstand of een andere vorm van connectiviteit biedt dan maakt dit geen onderdeel uit van de installatie waarop de klant op grond van de gesloten overeenkomst recht heeft. Het niet werkend opleveren van vereiste connectiviteit of functies die volgen uit een app van BM of leverancier staat derhalve de oplevering van de installatie niet in de weg. BM zal zich inspannen om de functies zo snel mogelijk te activeren, voorzover mogelijk binnen de bij de klant aanwezige en hiervoor vereiste voorzieningen, zoals een werkende internet verbinding, een geschikt Wifi netwerk met voldoende signaalsterkte of andere hiervoor vereiste voorzieningen

9. 9. Verplichtingen van BM

9.1. Indien de klant gebreken aan een installatie constateert die onder de garantie vallen direct heeft gemeld aan BM, zal BM namens de leverancier zo spoedig mogelijk voor de benodigde reparatie zorgdragen, indien de storing of het defect onder de garantie zoals bepaald in artikel 11 valt.

9.2. BM zal bij eventuele vervanging van onderdelen van een installatie zorgen voor minimaal gelijkwaardig materiaal.

9.3. De door BM uit te voeren onderhouds- en reparatiewerkzaamheden vinden plaats van maandag tot en met vrijdag van 08.00 uur tot 17.00 uur, feestdagen daarvan uitgesloten. Bij omstandigheden die het noodzakelijk maken om werkzaamheden te verrichten buiten de normale werkuren kunnen de door BM extra gemaakte kosten in rekening worden gebracht aan de klant.

9.4. BM zal de door haar te verrichten diensten naar beste inzicht en vermogen en overeenkomstig de eisen van goed vakmanschap uitvoeren. Deze verplichting heeft het karakter van een inspanningsverplichting.

9.5. BM kan Opdrachtgever adviseren een derde in te schakelen voor het verrichten van bepaalde werkzaamheden. Indien de Opdrachtgever rechtstreeks een overeenkomst aangaat met deze derde is BM niet aansprakelijk voor eventuele tekortkomingen van deze derde.

10. 10. Verplichtingen van de klant

10.1 Klant draagt zorg voor het tijdig en behoorlijk verrichten van werkzaamheden en het ter beschikking stellen van de voorzieningen die nodig zijn om de werkzaamheden te verrichten. Tenzij partijen schriftelijk anders zijn overeengekomen, dient Klant/Afnemer in ieder geval zorg te dragen voor:

- a. alle benodigde vergunningen, ontheffingen, vrijwaringen en goedkeuringen voor leveranties van derden.
- b. alle noodzakelijke gegevens voor de opdracht of het werk
- c. de toegang tot het gebouw, gronden of andere opstallen waar de werkzaamheden moeten worden verricht. Indien BM haar werkzaamheden bij aanvang niet kan uitvoeren, om welke reden dan ook, dan is Klant/Afnemer de door BM gemaakt kosten verschuldigd met het minimum van dagprijzen die gelden voor de ingeschakelde personen.
- d. voldoende gelegenheid voor opslag, aan- en afvoer van materialen, grondstoffen en/of werktuigen.
- e. bereikbaarheid van en nutsvoorzieningen bij de bouwplaats
- f. parkeerruimte en indien overeengekomen rangeermogelijkheden voor een kraan. Het laatste valt onder de verantwoordelijkheid van Klant/Afnemer.
- g. een toegankelijke en schone toiletvoorziening die tijdens de werkzaamheden bereikbaar is;

10.2. Om gebruik te kunnen maken van een door BM geleverde installatie moet het gebouw van de Klant beschikken over de voor die installatie benodigde nutsvoorzieningen. BM zal zich inspannen om vooraf vast te stellen of alle benodigde voorzieningen aanwezig zijn en de klant hierover informeren. De verantwoordelijkheid hiervoor blijft echter te allen tijde bij de klant;

10.3. De klant is verplicht zorg te dragen dat het pand, de gronden en alle andere voor de installatie relevante opstallen geschikt zijn voor de te plaatsen installatie, in goede constructieve staat verkeren en geen voor de te plaatsen installatie relevante gebreken vertonen op het moment van aanvang van de werkzaamheden. Bij gerede twijfel dient klant de constructieve staat aan te kunnen tonen met een recent bouwkundig rapport;

10.4. Klant is verplicht er voor te zorgen dat er geen asbest aanwezig is op de locatie waar de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd; Indien bij het uitvoeren toch asbest wordt aangetroffen dan wel het redelijke vermoeden bestaat dat asbest aanwezig is zal BM de werkzaamheden direct staken. Pas nadat door klant een asbestinventarisatie is aangeleverd welke voldoet aan de eisen van de Nederlandse arbeidsinspectie kan een nieuwe afspraak voor uitvoeren van de werkzaamheden worden gepland. Klant is

10.5 Klant draagt zorg dat tijdens de levering respectievelijk montage van de installatie een voor acceptatie van de levering en montage namens de klant een tekenbevoegd persoon aanwezig is;

10.6. Klant zal de geleverde goederen c.q. installatie overeenkomstig zijn bestemming zal gebruiken;

10.7 Klant draagt er zorg voor dat reguliere en gebruikelijk onderhoud van de installatie tijdig en zorgvuldig wordt uitgevoerd conform de geldende richtlijnen, waaronder wettelijke normen en richtlijnen van de fabrikant, en zal altijd als een goed huisvader met de geleverde goederen en installaties omgaan;

10.8. Klant zal instructies in de aan hem, door of namens BM verstrekte gebruiksaanwijzing(en), strikt en strict volgen;

10.9. Klant zal eventuele gebreken aan de geleverde goederen of installaties terstond aan BM te melden; en

10.10. Klant zal, voor zover van toepassing, ervoor zorgen dat hij tijdig de beschikking heeft over de voor de montage, installatie en het onderhoud van een installatie benodigde goedkeuringen,

toestemmingen en vergunningen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de voorafgaande toestemming van verzekeraars, hypotheekverstrekkers, (mede-)eigena(r)en(en) zoals huisgeno(o)t(en) en/of levenspartners dan wel goedkeuring c.q. van rechtswege vereiste vergunningen;

10.11. De klant zal opnemings- en goedkeuring van het werk zo spoedig mogelijk na afronding, maar in ieder geval binnen 8 dagen na voltooiing van het werk uitvoeren. Na het verstrijken van deze periode wordt het werk geacht conform de gesloten overeenkomst te zijn uitgevoerd;

10.12. De opnemings- en goedkeuring vindt plaats na afronding van de werkzaamheden, in aanwezigheid van beide partijen en is bedoeld om te constateren of BM aan haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst heeft voldaan.

10.13. Na opnemings- en goedkeuring dient klant, bij het constateren van gebreken, deze direct mondeling danwel binnen 1 werkdag schriftelijk aan BM mede te delen. Indien Klant/Afnemer niet akkoord is, dient zij de gebreken, die de onthouding van de goedkeuring zijn, te vermelden. Indien het werk wordt goedgekeurd, dient Klant/Afnemer voor akkoord te tekenen.

10.14. Goedkeuring wordt tevens geacht aanwezig te zijn, indien Klant/Afnemer niet binnen de termijn van 8 dagen een reactie geeft of het werk in gebruik is genomen.

10.7. De eventuele schade die voortvloeit uit het niet tijdig ontdekken van een gebrek aan de installatie zijn voor risico en rekening van de Klant.

11. 11. Koopsom en/of verschuldigde vergoedingen en betaling daarvan

11.1. De verschuldigde koopsom danwel vergoeding voor uitgevoerde werkzaamheden is bepaald in de overeenkomst, voor zover deze betrekking heeft op een overeenkomst tegen een vaste prijs.

11.2. Bij een overeenkomst op regiebasis c.q. naculculatie zal BM altijd de daadwerkelijk geleverde materialen c.q. uitgevoerde werkzaamheden aan klant in rekening brengen, tegen de op het moment van levering of uitvoeren van de werkzaamheden geldende tarieven;

11.2. Alle prijzen en prijsopgaven zijn exclusief BTW en andere heffingen van overheidswege, eventueel in het kader van de overeenkomst te maken kosten, daaronder begrepen reis- en verblijf-, transport, verzend- en administratiekosten, tenzij anders aangegeven. Als overeengekomen prijs geldt het bedrag vermeld in de orderbevestiging van BM of, indien geen orderbevestiging volgt, het bedrag vermeld op de factuur.

11.3. BM heeft het recht om na totstandkoming van de overeenkomst opgekomen verhogingen van de kostprijs waaronder begrepen op de levering of oplevering drukkende belastingen geheel of gedeeltelijk aan de klant in rekening te brengen en de overeengekomen prijs dienovereenkomstig te verhogen.

11.5. Indien sprake is van meerwerk bovenop de koopsom is BM gerechtigd om dit bij de Klant in rekening te brengen. Minderwerk leidt niet tot vermindering van de koopsom en/of verrekening met meerwerk.

11.6. De Klant is de totale opdrachtsom c.q. koopsom verschuldigd voor de geleverde goederen danwel uitgevoerde werkzaamheden. BM is gerechtigd, zonder opgaaf van redenen en naar haar inzicht, om een aanbetaling of garantstelling van klant te vragen voorafgaand aan de levering of start van de werkzaamheden;

11.7. BM zal, bij de eenmalige levering van goederen of het leveren van een installatie welke binnen een periode van ten hoogste 1 kalenderweek wordt geïnstalleerd, deze normaal gesproken

factureren als een geheel, na levering van de goederen danwel oplevering van de installatie.

11.8. Voor een overeenkomst waarbij gedurende een langere periode werkzaamheden worden uitgevoerd danwel goederen worden geleverd worden de geleverde goederen of uitgevoerde werkzaamheden telkens na uitvoering van de werkzaamheden gefactureerd, of, naar inzicht van BM, gebundeld per (kalender)week, maand of cluster van werkzaamheden;

11.8. BM is gerechtigd de overeenkomst in verschillende fasen uit te voeren en het aldus uitgevoerde gedeelte afzonderlijk te factureren.

11.9. Indien geplande werkzaamheden niet geheel kunnen worden afgerond door een oorzaak binnen de invloedssfeer van de klant dan heeft BM het recht om het volledige bedrag te factureren, als ware alle werkzaamheden uitgevoerd conform planning; Voor de resterende werkzaamheden blijft BM een verplichting houden tot uitvoering, waarbij extra kosten die verband houden met het uitstel door BM aan klant in rekening gebracht kunnen worden; Klant dient BM in de gelegenheid te stellen de werkzaamheden binnen een redelijke termijn uit te voeren. Wordt die mogelijkheid niet binnen een termijn van 3 maanden geboden dan vervalt de verplichting van BM om de werkzaamheden alsnog uit te voeren;

11.10. Indien geplande werkzaamheden niet geheel kunnen worden afgerond door een oorzaak binnen de invloedssfeer van BM dan zal BM een deelfactuur verstrekken voor het voltooide werk. Indien het resterende werk functioneel ondergeschikt is aan de geleverde werkzaamheden danwel een waarde vertegenwoordigt van minder dan 5% van het totaal te factureren bedrag en de resterende werkzaamheden naar verwachting binnen een termijn van maximaal 3 kalendermaanden na verstrekken van de factuur uitgevoerd zullen zijn dan mag BM het gehele overeen gekomen bedrag aan klant factureren na oplevering van het (deels) afgeronde werk. BM zal vervolgens binnen een redelijke termijn de resterende werkzaamheden uitvoeren en klant zal BM hiertoe in de gelegenheid stellen;

11.11. Betaling door klant dient, zonder aftrek, korting of schuldverrekening, te geschieden binnen de op de door BM verstrekte factuur gestelde betalingstermijn, door middel van overmaking ten gunste van een door BM aan te wijzen bankrekening, pin/kaartbetaling of contant. Eventuele door BM te maken kosten voor het accepteren van de betaling, voorzover deze hoger zijn dan voor een normale binnenlandse bancaire overboeking, zijn voor rekening van klant;

11.12. Alle in redelijkheid gemaakte gerechtelijke en buitengerechtelijke (incasso)kosten, die BM maakt als gevolg van de niet-nakoming door Klant van diens betalingsverplichtingen, komen ten laste van klant. De buitengerechtelijke kosten worden berekend op basis van hetgeen in de Nederlandse incassopraktijk gebruikelijk is, momenteel de berekeningsmethode volgens het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten.

11.13. Bij overschrijding van de betalingstermijn is de klant de wettelijke (handels)rente verschuldigd.

11.14. Klant surseance van betaling aanvraagt, in staat van faillissement wordt verklaard of besluit tot liquidatie of in de schuldsanering terecht komt heeft BM het recht om de overeenkomst per direct te beëindigen en de geleverde, nog niet betaalde producten terug te nemen, onverminderd het recht op schadevergoeding. Klant is in dat geval gehouden op eerste aangeven van BM per ommegaande toegang te verlenen tot de plaatsen waar de producten zich bevinden.

11.15. BM is te allen tijde gerechtigd vooruitbetaling of zekerheidsstelling te verlangen, alvorens tot de verrichting van haar prestatie over te gaan respectievelijk met de verrichting door te gaan. Indien Klant met de verlangde vooruitbetaling of zekerheidsstelling in gebreke blijft, vervalt de op BM rustende plicht

uit de overeenkomst, onverminderd het recht van BM op vergoeding van schade, kosten en interesten door Klant.

12. 12. Garanties/reclames

12.1. Afhankelijk van het door de klant gekozen produkten of installaties kunnen verschillende garanties van derden van toepassing zijn, zoals een opbrengstgarantie, fabrieksgarantie en/of een kostprijsgarantie. Welke garanties op een bepaald goed of installatie van toepassing zijn, staat vermeld in de koopovereenkomst danwel in de specifieke voorwaarden en uitsluitingen van de leverancier tegen wie de klant de betreffende garanties(s) kan inroepen.

12.2. Eventuele garanties zoals bedoeld in artikel 12.1 doen geen afbreuk aan de wettelijke rechten die aan de klant toekomen in het geval van non-conformiteit van de geleverde goederen of installatie;

12.3. Reclames met betrekking tot de verrichte werkzaamheden en/of geleverde zaken en/of het factuurbedrag dienen schriftelijk binnen 5 dagen na de verzenddatum van de stukken of informatie, waarover Klant/Afnemer reclameert, dan wel binnen 14 dagen na de ontdekking van het gebrek, indien Klant/Afnemer aantoont dat hij het gebrek redelijkerwijs niet eerder kon ontdekken, aan BM te worden kenbaar gemaakt.

12.4. Reclames als in het vorige lid bedoeld, schorten de betalingsverplichting van Klant/Afnemer niet op.

12.5. Werkzaamheden, produkten of diensten die door BM als aanvullende service en zonder daarvoor kosten in rekening te brengen zijn toegezegd aan een klant kunnen nimmer leiden tot een reclame en vormen geen deel van de overeenkomst. BM zal, voorzover mogelijk, de toegezegde werkzaamheden kostenloos uitvoeren danwel produkten kostenloos leveren zonder verdere garantieverplichtingen. Indien tijdens uitvoering van de overeenkomst blijkt dat de toegezegde extra werkzaamheden niet of pas later kunnen worden uitgevoerd danwel toegezegde extra produkten niet of later kunnen worden geleverd levert dat geen tekortkoming op;

12.5. In geval van een terecht uitgebrachte reclame, ter beoordeling van BM, heeft BM de keuze tussen aanpassing van het in rekening gebrachte bedrag, het vervangen van het product of het geheel of gedeeltelijk niet (meer) uitvoeren van de overeenkomst tegen een restitutie naar evenredigheid van door Klant/Afnemer reeds betaalde bedragen.

12.6. Voor alle door BM geleverde en door derden gefabriceerde produkten geldt de fabrieksgarantie zoals is verleend door de desbetreffende fabrikant c.q. leverancier.

12.7. Reclame is niet mogelijk indien:

- a. de schade is veroorzaakt door nalatigheid van Klant/Afnemer
- b. de Klant/Afnemer derden heeft ingeschakeld voor reparaties
- c. de geleverde zaken of de montage een of meer afwijkingen vertonen die redelijkerwijs getolereerd moeten worden.
- d. de Klant/Afnemer in strijd met de instructies en/of adviezen van BM heeft gehandeld.
- e. de zaken voor een ander doel worden gebruikt dan waarvoor zijn normaal gesproken bestemd zijn.
- f. de Klant/Afnemer een derde partij de geleverde goederen of installaties heeft doen of laten vervoeren of verplaatsen;

13. 13. Aansprakelijkheid

13.1. BM is uitsluitend aansprakelijk voor directe schade die is ontstaan door een toerekenbare tekortkoming van BM. Zij is nooit aansprakelijk voor indirecte schade, daaronder begrepen, maar niet limitatief bedrijfsschade, productieverlies, omzet- en/of winstderving, kosten die met de uitvoering van het object gemoeid

zijn, waardevermindering van produkten, gemiste besparingen en schade door bedrijfsstagnatie.

13.2. De aansprakelijkheid voor directe schade van BM wegens toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een overeenkomst ontstaat slechts indien Klant/Afnemer BM onverwijld en deugdelijk schriftelijk in gebreke stelt, stellende daarbij een redelijke termijn ter zuivering van tekortkoming en als BM ook na die termijn toerekenbaar in de nakoming van haar verplichtingen tekort blijft schieten. De ingebrekestelling dient een zo gedetailleerd mogelijke omschrijving van de tekortkoming te bevatten, zodat BM in staat is adequaat te reageren.

13.3. De aansprakelijkheid van BM op grond van de koopovereenkomst of uit enige andere hoofde jegens de klant is beperkt tot de bedrag(en) waarop BM op grond van de door haar afgesloten verzekeringen aanspraak kan maken. De aansprakelijkheid is te allen tijde beperkt tot het bedrag dat de verzekeraar van BM in voorkomend geval uitkeert, te verhogen met het bedrag van het eigen risico van BM.

13.4. BM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van het tekortschieten van de klant in zijn verplichtingen onder de overeenkomst, waaronder in het bijzonder dient te worden begrepen in artikel 8 dan wel schade die het gevolg is van door de klant aan BM verstrekte onjuist en/of onvolledige informatie.

13.5. BM is nimmer aansprakelijk voor schadelijke gevolgen van de door haar geleverde zaken, indien blijkt dat Klant/Afnemer c.q. gebruiker zich niet heeft gehouden aan de gebruiksvoorschriften.

13.6. BM aanvaard geen aansprakelijk voor het ontstaan van schade aan onzichtbare leidingen door booractiviteiten, voor zover deze leidingen niet op een herkenbare plaats zitten danwel door klant aangewezen zijn voorafgaand aan de werkzaamheden;

13.7. BM aanvaard geen aansprakelijkheid voor schade aan eigendommen van klant die zich bevinden op of in de nabijheid van de werkplekken; Klant dient er zelf zorg voor te dragen dat de werkplekken bereikbaar zijn en ontdoen zijn van waardevolle spullen die beschadigd kunnen raken. Bij werkzaamheden op hoogte geldt dit ook voor de goederen die zich direct onder werkplek bevinden;

13.8. BM doet haar uiterste best om de werkplekken schoon en in dezelfde staat achter te laten als dat zij deze aantrof. Het is echter niet altijd uit te sluiten dat muren, vloeren of plafonds soms bevuild of licht beschadigd kunnen raken. Hierbij kan gedacht worden aan het vastpakken van een witte muur met een werkhandschoen, het leunen tegen muren in nauwe en warme werkplekken waardoor deze vies kunnen worden, uitschieten met een schroevendraaier of boormachine waardoor een beschadiging kan ontstaan, etc. Dergelijke zaken zijn soms onvermijdelijk en zijn onderdeel van het uitvoeren van de werkzaamheden. Schoonmaak of herstel is dan ook voor rekening van klant, behalve waar BM grove nalatigheid te verwijten is.

14. 14. Wijzigingen

14.1. BM is gerechtigd deze algemene voorwaarden eenzijdig te wijzigen;

14.2. Indien vanuit overheidswege veranderingen plaatsvinden in de wet- en regelgeving, waaronder begrepen fiscale wijzigingen omtrent de geleverde installaties, dan heeft BM het recht de (uitvoering van de) overeenkomst eenzijdig te wijzigen voor zover

dit nodig is om de overeenkomst te laten aansluiten bij de geldende wet- en regelgeving.

15. 15. Overdraagbaarheid

15.1. Het is Klant niet toegestaan zijn/haar rechten en/of verplichtingen voortvloeiende uit de met BM gesloten overeenkomst, over te dragen.

15.2. Overdracht van rechten en/of verplichting is alleen mogelijk nadat Klant/Afnemer, BM hiervan op de hoogte heeft gesteld en de uitdrukkelijke schriftelijke instemming van BM heeft verkregen.

16. 16. Vervaltermijn

Voorzover in deze algemene voorwaarden niet anders is bepaald, vervallen vorderingsrechten en andere bevoegdheden van Klant/Afnemer uit welke hoofde ook jegens BM in verband met het verrichten van werkzaamheden door BM in ieder geval na één jaar na het moment waarop Klant/Afnemer bekend werd of redelijkerwijs bekend kon zijn met het bestaan van deze rechten en bevoegdheden.

17. 17. Privacy en persoonsgegevens

17.1. Partijen verplichten zich over en weer in overeenstemming met de wetgeving op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens te handelen. Partijen handelen in overeenstemming met de Beleidsregels meldplicht datalekken van de Autoriteit Persoonsgegevens, de AVG en de Uitvoeringwet AVG om te bepalen of sprake is van een datalek.

17.2. Onder een datalek wordt verstaan: alle beveiligingsincidenten waardoor de bescherming van persoonsgegevens op enig moment is doorbroken of waardoor de persoonsgegevens blootgesteld zijn aan verlies of onrechtmatige verwerking. Het kan bijvoorbeeld gaan om het verlies van een USB-stick of computer, verzending van een e-mail waarin de e-mailadressen zichtbaar zijn voor alle geadresseerden, een calamiteit zoals brand in een datacenter of malwarebesmetting.

17.3. Als een verwerkingsverantwoordelijke zich bewust is geworden van een datalek, moet hij dit direct, waar mogelijk binnen 72 uur melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Als dit niet mogelijk is, moet een verklaring worden gegeven voor de vertraging.

17.4. Indien blijkt dat bij BM sprake is van een datalek, dat door Klant/Afnemer/ZZP'er gemeld moet worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en/of de betrokkene(n), dan zal BM Klant/Afnemer/ZZP'er daarover zo spoedig mogelijk informeren nadat BM bekend is geworden met het datalek. BM probeert de Klant/Afnemer direct alle informatie te verstrekken die zij nodig heeft om een volledige melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens en/of de betrokkene(n) te verrichten.

17.5. Partijen nemen passende technische en organisatorische maatregelen om de persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking.

17.6. Klant/Afnemer/ZZP'er is in overleg met BM gerechtigd tijdens de looptijd van de overeenkomst de naleving op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens te controleren door middel van een onafhankelijke deskundige. Klant/Afnemer/ZZP'er draagt alle kosten in verband met deze controle.

17.7. BM kan derden (sub-verwerkers) inschakelen voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden, bijvoorbeeld als deze Derden over specialistische kennis of middelen beschikken waarover BM niet beschikt. Als het inschakelen van Derden tot gevolg heeft dat deze Persoonsgegevens gaat verwerken dan zal BM met die Derden (schriftelijk) afspraken maken over de beveiliging van persoonsgegevens. Met het aangaan van een

overeenkomst met BM geeft Klant/Afnemer toestemming voor het inschakelen van de Derden.

17.8. BM verwerkt de Persoonsgegevens alleen binnen de Europese Economische Ruimte, tenzij BM hierover met Klant/Afnemer/ZZP'er andere schriftelijke afspraken heeft gemaakt.

17.9. BM is niet aansprakelijk voor boetes of claims als Klant/Afnemer/ZZP'er de verplichtingen op grond van de wet- en regelgeving op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens niet nakomt.

18. 18. Overmacht

18.1. Onder overmacht in de zin van deze Algemene Voorwaarden wordt verstaan omstandigheden die de nakoming van enige op een partij rustende verbintenis verhinderen en die niet aan enige partij zijn toe te rekenen. Hieronder zullen onder andere zijn begrepen: overstromingen, pandemieën, storm vanaf windkracht tien, aardbevingen alsmede stakingen door de werknemers van BM, blokkades, niet-nakoming door toeleveranciers of onderaannemers van BM, maatregelen van overheidswegen welke nakoming tijdelijk of blijvend onmogelijk maken en elke van de wil van BM onafhankelijke omstandigheid waardoor nakoming van de overeenkomst redelijkerwijs niet van BM kan worden verlangd.

18.2. Tijdens overmacht worden alle verplichtingen van de wederpartij opgeschort. Indien de periode waarin door overmacht nakoming van de verplichtingen niet mogelijk is langer duurt dan drie maanden zijn beide partijen bevoegd de overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst te ontbinden, zonder dat er in dat geval een verplichting tot schadevergoeding bestaat.

19. 19. Opschorten

19.1. BM is bevoegd de nakoming van de verplichtingen op te schorten of de Overeenkomst te ontbinden, indien:

a. Klant de verplichtingen uit de overeenkomst niet of niet volledig nakomt;

b. Klant in staat van faillissement is verklaard, aan haar, al dan niet voorlopig, surseance van betaling is verleend, op de andere partij een andere gelijksoortige regeling van toepassing is geworden of de andere partij anderszins geheel of gedeeltelijk het vrije beheer of de vrije beschikking over haar vermogen heeft verloren, een en ander ongeacht of die toestand onherroepelijk is;

c. Klant opgehouden is te bestaan of ontbonden.

19.2. Indien tot voortijdige beëindiging is overgegaan, behoudt BM daarbij aanspraak op betaling van de declaraties voor tot dan toe geleverde producten en/of diensten.

20. 20. Intellectueel eigendom

20.1. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, is BM eigenaar van alle rechten van intellectuele eigendom op de door haar voor Klant ontwikkelde werken. De overeenkomst betreft aldus geen overdracht dan wel licentie van een aan BM toekomend eigendomsrecht.

20.2. In geval van een derde stelt dat het gebruik van de werken in strijd is met de intellectuele eigendomsrecht van die derde, zal Klant BM hiervan onverwijld in kennis stellen.

20.3. Het is Klant niet toegestaan producten van BM na te maken, haar huisstijl te gebruiken of materialen geleverd of ter

beschikking gesteld door BM ter beschikking te stellen aan derden voor dit doel;

21. 21. Toepasselijk recht en geschillen

21.1. Op de overeenkomst en de algemene voorwaarden is Nederlands recht van toepassing.

21.2 Daar waar deze voorwaarden geen uitsluitel bieden zijn aanvullend de branchevoorwaarden installerende bedrijven, zoals opgesteld door Techniek Nederland van toepassing. Deze voorwaarden, genoemd ALIB2024, zijn ter download beschikbaar op de website van BM.

21.3. Eventuele geschillen die voortvloeien uit of verband houden met de overeenkomst en/of deze algemene voorwaarden dienen bij uitsluiting te worden voorgelegd aan de rechtbank Oost-Brabant, locatie 's-Hertogenbosch, tenzij de wet dwingend anders voorschrijft

22. 22. Contact

Deze algemene voorwaarden worden gehanteerd door de vennootschap Bouwman-Mohr groep B.V.

Handelend onder de namen:

- BM Installatietechniek
- Villa Domo
- Bouwgeleid
- Leds Do

Gevestigd en kantoor houdende te:

Vinkelsestraat 20

5384 SG HEESCH

Telefoonnummer: 088-4678220

E-mail adres: info@bouwman-mohr.nl

Website: www.biminstallatie.nl

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 96803282

Bankrekening: NL.19 FNOM 0643 9934 68

Versiedatum voorwaarden: 20260820

Algemene Leveringsvoorwaarden

Installerende Bedrijven 2024

Algemene Leveringsvoorwaarden Installerende Bedrijven 2024

A. Algemene bepalingen

Artikel 1 Werkingssfeer en definities

1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle (rechts)handelingen van de Opdrachtnemer en prevaleren óók boven de algemene voorwaarden van de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer de toepasselijkheid daarvan niet uitdrukkelijk van de hand heeft gewezen. Een verwijzing door de Opdrachtgever naar eigen inkoop-, aanbestedings- of andere voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen en leidt niet tot toepasselijkheid van die voorwaarden.
2. Naast en in aanvulling op het bepaalde in lid 1 zijn deze algemene voorwaarden van toepassing als de Opdrachtgever de toepassing ervan in eerdere overeenkomsten met de Opdrachtnemer heeft aanvaard.
3. De Opdrachtgever aanvaardt de toepassing van deze algemene voorwaarden op alle toekomstige rechtshandelingen met de Opdrachtnemer.
4. Als de volgende begrippen met een hoofdletter zijn geschreven, gelden de volgende definities:
 - a) Overeenkomst: de overeenkomst met betrekking tot de Werkzaamheden tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer waarop deze algemene voorwaarden van toepassing zijn;
 - b) Werkzaamheden: het geheel van ontwerp-, installatie- en/of onderhoudswerkzaamheden – met inbegrip van de levering van goederen en/of diensten – dat de Opdrachtnemer op grond van de Overeenkomst moet verrichten;
 - c) Opdrachtnemer: de natuurlijke of rechtspersoon, aan wie de Werkzaamheden zijn opgedragen;
 - d) Opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon, die de Werkzaamheden opdraagt;
 - e) Bouwwerk: een bouwwerk als bedoeld in artikel 7:758 lid 4 Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2 Aanbieding

1. De aanbieding van de Opdrachtnemer aan de Opdrachtgever is vrijblijvend. De aanbieding van de Opdrachtnemer kan nog vlak na ontvangst van de aanvaarding van de Opdrachtgever door de Opdrachtnemer worden herroepen.

2. De inhoud van alle aanbiedingsdocumenten, zoals tekeningen, beschrijvingen of specificaties, is zo nauwkeurig mogelijk, maar is niet bindend.
3. Bij tegenstrijdige bepalingen in de documenten geldt het volgende:
 - a. een nieuw geschreven of getekend document gaat voor een oud geschreven of getekend document;
 - b. een beschrijving gaat voor een tekening, en
 - c. een bijzondere regeling gaat voor een algemene regeling.verder geldt dat a gaat voor b en c, en b gaat voor c.
4. De Opdrachtgever behandelt informatie uit de aanbiedingsdocumenten en aanbiedingen vertrouwelijk en mag deze informatie niet zonder schriftelijke toestemming voor eigen gebruik of gebruik door derden aanwenden of aan derden bekend maken. Het bepaalde in artikel 4 lid 19 van deze voorwaarden is van overeenkomstige toepassing.
5. Als op basis van de aanbiedingsdocumenten geen Overeenkomst tot stand komt, dienen al deze documenten op eerste verzoek van de Opdrachtnemer direct door de Opdrachtgever en voor zijn rekening en risico te worden geretourneerd aan het adres van de Opdrachtnemer. Voor zover het digitale documenten betreft, dienen al deze documenten op eerste verzoek van de Opdrachtnemer direct door de Opdrachtgever en voor zijn rekening en risico te worden verwijderd danwel vernietigd.

Artikel 3 Verplichtingen van de Opdrachtnemer

1. De Opdrachtnemer is verplicht de Opdrachtgever te waarschuwen als in de Overeenkomst sprake is van een zodanige klaarblijkelijke fout, dat hij in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen als hij zonder waarschuwing bij het verrichten van Werkzaamheden daarop zou voortbouwen. Het bepaalde in artikel 7:754 lid 2 Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing.
2. De Opdrachtnemer is evenwel niet verder gehouden dan een globale toetsing van de door de Opdrachtgever verstrekte informatie, ontwerpen, tekeningen, berekeningen en bestekken. De controle door de Opdrachtnemer van door de Opdrachtgever te leveren goederen zal voor zover mogelijk niet meer omvatten dan een visuele inspectie.
3. De Opdrachtnemer zal zich naar beste vermogen inspannen om de Werkzaamheden uit te voeren.
4. De Opdrachtnemer zorgt ervoor, dat hij op de hoogte is van de voor de Werkzaamheden van belang zijnde wettelijke voorschriften en algemene technische en/of industriële normen.
5. De Opdrachtnemer spant zich naar beste vermogen in de Werkzaamheden zodanig te verrichten dat de installatie voldoet aan de Overeenkomst.
6. De Opdrachtnemer zal in geval van schade aan de installatie of enig deel daarvan die tijdens en door of in verband met de uitvoering van de Werkzaamheden ontstaan voor oplevering, voor eigen rekening herstellen, tenzij de schade niet door hem is veroorzaakt of het anderszins onredelijk is dat deze schade voor zijn rekening komt, onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de Overeenkomst of de wet.

7. De Opdrachtnemer draagt desgevraagd alle rechten uit garanties die hem door zelfstandige hulppersonen worden verstrekt met betrekking tot de installatie of delen daarvan over aan de Opdrachtgever.
 8. De Opdrachtnemer zorgt ervoor, dat de Opdrachtgever desgevraagd tijdig informatie ontvangt over de in zijn aanbieding gehanteerde verhouding tussen loon en materiaal en zijn betaaldedrag in het kader van de wet ketenaansprakelijkheid en verleggingsregeling omzetbelasting.
 9. De Opdrachtnemer geeft naar beste vermogen en desgevraagd tijdig instructies voor het in- en uit bedrijf stellen en bedrijfsvaardig houden van de installatie.
 10. De Opdrachtnemer is verplicht om alle gegevens van de Opdrachtgever vertrouwelijk te behandelen, voor zover deze gegevens als zijnde vertrouwelijk aan de Opdrachtnemer bekend zijn gemaakt.
 11. Als door de Opdrachtnemer in het kader van zijn Werkzaamheden producten, waaronder mede begrepen soft- en hardware, dienen te worden geleverd waarbij de leverancier daarvan generieke voorwaarden hanteert (die de Opdrachtgever redelijkerwijs zelf ook zou hebben moeten accepteren als hij zelf zou hebben gecontracteerd met die leverancier), is de Opdrachtnemer voor wat betreft de leverantie door die leverancier jegens de Opdrachtgever qua prestatie en aansprakelijkheid tot niet meer gehouden dan tot datgene, waartoe de Opdrachtnemer die leverancier kan houden krachtens de generieke voorwaarden zoals die door de leverancier jegens de Opdrachtnemer worden gehanteerd.
6. De Opdrachtgever zorgt voor de goede toestand en onbelemmerde toegankelijkheid van de gebouwen/locaties en de installaties of delen daarvan rondom, waaronder, waarin of waarboven de Werkzaamheden worden verricht. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de omstandigheden die de uitvoering van de Werkzaamheden, beperken, verhinderen en/of belemmeren. De Opdrachtgever is verplicht de Opdrachtnemer en diens personeel tijdig over arbeidsomstandigheden te informeren, waaronder mede voor gevaarlijke situaties te waarschuwen.
 7. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat op de locaties waar de Werkzaamheden worden verricht de Opdrachtnemer tijdig, kosteloos en met leveringsgarantie kan beschikken over de benodigde (nuts)voorzieningen, zoals elektriciteit (netspanning), (drink)water, gas, perslucht, telecom en/of rioleringsaansluiting.
 8. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de tijdige aansluiting van de installatie op de openbare netwerken.
 9. De Opdrachtgever zorgt tijdig voor informatie over de aard en inhoud van de werkzaamheden van nevenaannemers en andere derden die door hem worden ingeschakeld, het voorziene tijdstip waarop zij worden verricht, alsmede de coördinatie daarvan, zodat de Opdrachtnemer in zijn aanbieding met deze informatie rekening kan houden. Wijziging van die informatie en/of de aanbieding geeft de Opdrachtnemer recht op bijbetaling en/of termijnverlenging krachtens artikel 12. Uitsluitend de Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze werkzaamheden, voor zover niet anders is overeengekomen.
 10. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten die hun oorzaak vinden in de werkzaamheden van nevenaannemers en die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend. Schade die door de werkzaamheden van nevenaannemers aan de installatie ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever.
 11. De Opdrachtgever is verplicht de Opdrachtnemer schriftelijk en binnen bekwame tijd te waarschuwen, als hij bekend is geworden of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn met een tekortkoming van de Opdrachtnemer.
 12. De Opdrachtgever is aansprakelijk voor de (bodem)verontreiniging(en), milieubelastende stoffen en/of bacteriën die tijdens de uitvoering van de Werkzaamheden worden aangetroffen, zoals asbest of legionella. De Opdrachtgever kan de Opdrachtnemer opdragen om de aangetroffen verontreinigingen, stoffen en/of bacteriën te verwijderen door middel van een wijziging krachtens artikel 13. Ongeacht of de Opdrachtnemer deze opdracht uitvoert, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
 13. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de goederen die hij heeft voorgeschreven of van een voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, alsmede voor hun niet of niet tijdige levering.
 14. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor hulppersonen, zoals onderaannemers of leveranciers die hij heeft voorgeschreven. De Opdrachtnemer is niet verplicht om deze

Artikel 4 Verplichtingen van de Opdrachtgever

1. De Opdrachtgever zorgt ervoor, dat de Opdrachtnemer tijdig beschikt over alle (technische) informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen die noodzakelijk zijn om de Opdrachtnemer in staat te stellen de Werkzaamheden conform de Overeenkomst te realiseren. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van deze informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen.
2. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer tijdig over alle door de Opdrachtgever ter beschikking te stellen goederen beschikt. De Opdrachtgever is ervoor verantwoordelijk als deze goederen niet deugdelijk of ongeschikt zijn.
3. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer voor aanspraken van derden in verband met de in lid 1 en 2 bedoelde informatie, gegevens, beslissingen, wijzigingen en goederen.
4. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer tijdig beschikt over de vergunningen, ontheffingen, beschikkingen en toestemmingen die noodzakelijk zijn voor de opzet van de Werkzaamheden en/of het gebruik van de installatie. Bij het verkrijgen hiervan zal de Opdrachtnemer naar vermogen de noodzakelijke medewerking verlenen. Als de Opdrachtgever in de nakoming van deze verplichting tekortschiet, kan de Opdrachtnemer de Overeenkomst krachtens artikel 11 lid 5 ontbinden en aanspraak maken op schadevergoeding.
5. De Opdrachtgever zorgt tijdig voor de kosteloze beschikking over en vrije toegang tot het terrein, het

zelfstandige hulppersonen te contracteren, als de Opdrachtgever de contractvoorwaarden van deze hulppersonen niet wenst te accepteren. Als de voorgeschreven hulppersoon niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert, heeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.

15. De Opdrachtgever is buiten de werktijden van de Opdrachtnemer verantwoordelijk voor alle goederen, zoals materialen, werktuigen of gereedschappen die op het werk zijn aangevoerd, ongeacht aan wie deze goederen toebehoren. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat deze goederen afdoende zijn verzekerd; onder andere tegen diefstal, onklaar maken en/of vernieling.
16. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertragingen en/of kosten als gevolg van de naleving van wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, alsmede van voorschriften van bijzondere aard, zoals technische en industriële normen, die na de aanbidding worden gewijzigd of in werking treden.
17. De Opdrachtgever staat de Opdrachtnemer toe om op schuttingen en afrasteringen, die dienen ter afsluiting van het gebouw of de plaatsen waar de Werkzaamheden worden verricht, alsmede elders op het werkterrein aanduidingen van zijn naam en bedrijf of reclame aan te brengen.
18. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor aangevoerd materieel en goederen en is verplicht deze in ontvangst te nemen.
19. De Opdrachtgever is verplicht alle (bedrijfs)gegevens dan wel alle in verband met de Overeenkomst van de Opdrachtnemer ontvangen informatie vertrouwelijk te behandelen. Het is de Opdrachtgever verboden deze gegevens en informatie voor eigen gebruik of gebruik door derden aan te wenden of aan derden bekend te maken. Bij overtreding van de in dit lid opgenomen verplichting verbeurt de Opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare en niet voor rechterlijke matiging vatbare boete van € 100.000,00 onverminderd het recht van de Opdrachtnemer om schadevergoeding te vorderen.
20. De Opdrachtgever voldoet de door hem aan de Opdrachtnemer verschuldigde bedragen volgens de overeengekomen betalingsregeling ook wanneer de Opdrachtgever recht heeft op schadevergoeding krachtens artikel 16.

Artikel 5 Verzekering van de Opdrachtgever

1. De Opdrachtgever is verplicht een gebruikelijke CAR-verzekering of daarmee gelijk te stellen gebruikelijke verzekering(en) aan te gaan en in stand te houden waarin de Opdrachtnemer (met inbegrip van onderaannemers en hulppersonen) als medeverzekerde is opgenomen als de Werkzaamheden van de Opdrachtnemer dienen ter uitoefening van het bedrijf van de Opdrachtgever, tenzij schriftelijk iets anders is overeengekomen.
2. Als er sprake is van export van producten en installaties welke mede bestaan uit door Opdrachtnemer ontwikkelde en/of geleverde goederen naar de VS, Canada of gebieden waarop het recht van deze landen van toepassing is verklaard, is de Opdrachtgever verplicht het voornemen van export tijdig aan de Opdrachtnemer te melden. De Opdrachtgever dient ingeval het voorgaan-

de zich voordoet ten genoegen van de Opdrachtnemer voldoende en adequate aansprakelijkheidsverzekeringen aan te gaan en ongewijzigd in stand te houden.

3. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk schriftelijk bewijs ontvangt van het bestaan, de betaling en de inhoud van de in lid 1 en 2 bedoelde verzekeringen alsmede de in artikel 4 lid 15 bedoelde verzekeringen.

Artikel 6 Overname personeel en gedetacheerden

1. Het is de Opdrachtgever, gedurende de looptijd van de Overeenkomst en tot één jaar na beëindiging daarvan, niet toegestaan om medewerkers van de Opdrachtnemer die bij de uitvoering van de Overeenkomst betrokken zijn of zijn geweest in dienst te nemen, dan wel anderszins voor zich te laten werken. Bij overtreding van dit verbod verbeurt de Opdrachtgever aan Opdrachtnemer een onmiddellijk opeisbare boete ter hoogte van een bruto jaarsalaris van de betreffende medewerker.
2. In geval van terbeschikkingstelling in de zin van de Waadi (Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs) is overname door de Opdrachtgever van een gedetacheerde medewerker van de Opdrachtnemer alleen toegestaan na afloop van de terbeschikkingstelling tegen betaling van een redelijke vergoeding aan de Opdrachtnemer.

Artikel 7 Eigendomsvoorbehoud

1. Alle voor de Werkzaamheden bestemde goederen, zoals materialen of onderdelen, worden pas eigendom van de Opdrachtgever nadat deze aan al zijn financiële verplichtingen aan de Opdrachtnemer heeft voldaan.

Artikel 8 Termijnen

1. De Opdrachtnemer kan niet eerder gehouden worden om met de uitvoering van zijn Werkzaamheden te starten dan nadat alle daarvoor door de Opdrachtgever te verschaffen noodzakelijke informatie, gegevens, goederen en/of (bewijs van) verzekeringen, zoals die genoemd in artikel 4 en 5, tijdig in zijn bezit zijn en hij de overeengekomen termijnbetaling heeft ontvangen. Overschrijding van de daarvoor geldende termijnen geeft de Opdrachtnemer recht op bijbetaling en/of termijnverlenging krachtens artikel 12. Hij is bevoegd eerder aan te vangen en/of op te leveren, tenzij in de Overeenkomst iets anders is bepaald.
2. Tenzij uitdrukkelijk iets anders is overeengekomen zullen de voor de Opdrachtnemer toepasselijke termijnen zoveel mogelijk in acht worden genomen. De enkele overschrijding van een genoemde termijn brengt de Opdrachtnemer niet in verzuim. Als overschrijding dreigt, zullen Opdrachtnemer en Opdrachtgever zo spoedig mogelijk in overleg treden.

Artikel 9 Toetsing, aanvaarding en oplevering

1. De Opdrachtgever is bevoegd om via controles, beproevingen of testen te toetsen of de Werkzaamheden voldoen aan de Overeenkomst.
2. Toetsing door of namens de Opdrachtgever gebeurt

voor rekening en risico van de Opdrachtgever. De Opdrachtnemer zal de Opdrachtgever binnen redelijke grenzen hierbij de noodzakelijke medewerking verlenen als een toetsingsplan is overeengekomen en het plan daarin voorziet.

3. De Opdrachtgever dient bij het uitoefenen van zijn toetsingsbevoegdheid de Werkzaamheden zo weinig mogelijk te verstoren. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten die als gevolg daarvan ontstaan en die niet aan de Opdrachtnemer kunnen worden toegerekend. Schade die door de uitoefening van de toetsingsbevoegdheid aan de installatie ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever.
4. Zodra de Opdrachtnemer schriftelijk te kennen heeft gegeven dat de Werkzaamheden gereed zijn voor aanvaarding en de Opdrachtgever deze niet binnen de gestelde termijn keurt, worden de Werkzaamheden geacht stilzwijgend te zijn aanvaard.
5. Kleine gebreken die vóór een nog volgende betalings-termijn kunnen worden hersteld, mogen geen reden tot weigering van de aanvaarding van de Werkzaamheden zijn, mits zij de ingebruikneming van de installatie en/of de Werkzaamheden niet in de weg staan.
6. Na de (stilzwijgende) aanvaarding worden de Werkzaamheden als opgeleverd beschouwd. De Opdrachtnemer is bevoegd de oplevering te verdelen in een aantal deelopleveringen.
7. Worden de Werkzaamheden door de Opdrachtgever (stilzwijgend) aanvaard, dan wordt als het tijdstip van aanvaarding aangemerkt de dag van de in lid 4 bedoelde kennisgeving.
8. Op verzoek van de Opdrachtgever kan de aanvaarding van de Werkzaamheden ook zonder de kennisgeving krachtens lid 4 plaatsvinden. Hiertoe deelt de Opdrachtgever de Opdrachtnemer schriftelijk mee de Werkzaamheden als aanvaard te beschouwen. De datum van verzending van deze mededeling geldt als het tijdstip van aanvaarding.
9. In afwijking van artikel 7:757a Burgerlijk Wetboek is de Opdrachtnemer niet verplicht tot afgifte van een opleverdossier, tenzij partijen in de overeenkomst anders hebben bepaald. In dat geval spant de Opdrachtnemer zich in om het opleverdossier ten tijde van de kennisgeving als bedoeld in lid 4 aan de Opdrachtgever ter hand te stellen.

Artikel 10 Vervroegde ingebruikneming

1. Als de Opdrachtgever de installatie of delen daarvan in gebruik wenst te nemen vóór de oplevering, merken partijen dat aan als een wijziging en volgen partijen artikel 13 (wijzigingen). In elk geval zullen daarbij de betalingstermijnen zodanig worden aangepast, dat de Opdrachtgever hetgeen hij op grond van deze vervroegde ingebruikneming of de betreffende delen daarvan bij oplevering verschuldigd zou zijn, op het tijdstip van eerdere ingebruikneming aan de Opdrachtnemer zal voldoen. Eventuele overige betalingsverplichtingen zullen in evenredigheid in de tijd worden aangepast. De Opdrachtgever is pas bevoegd tot eerdere ingebruikneming als voldaan is aan de volgende twee cumulatieve voorwaarden: i) aanvaarding door de Opdrachtgever van de aanbieding van de Opdrachtnemer zoals bedoeld in artikel 13 lid 3 en ii) de

Opdrachtgever de Werkzaamheden met betrekking tot de installatie of delen daarvan die hij eerder in gebruik wenst te nemen heeft goedgekeurd en voor voltooid heeft ondertekend.

2. Als de Opdrachtgever achterwege laat de procedure als bedoeld in artikel 13 en het vorige lid te volgen en/of na laat de Werkzaamheden goed te keuren en voor voltooid te ondertekenen en de installatie of delen daarvan toch in gebruik neemt, heeft de Opdrachtnemer per datum van (al dan niet gedeeltelijke) vervroegde ingebruikneming recht op betaling ineens van de gehele prijs c.q. aanneemsom, die alsdan gelijk opeisbaar is, en wordt de installatie/worden de Werkzaamheden geacht in zijn geheel te zijn goedgekeurd en voltooid. Als de (al dan niet gedeeltelijke) vervroegde ingebruikneming leidt tot schade en/of verstoring en/of vertraging van de Werkzaamheden van de Opdrachtnemer, komen de eventuele financiële en tijdsconsequenties hiervan ten laste van de Opdrachtgever, waarbij de opgave daarvan door de Opdrachtnemer vermoed wordt redelijk en juist te zijn behoudens tegenbewijs door de Opdrachtgever.
3. De vervroegde ingebruikneming van (een deel van) de installatie(s)/Werkzaamheden door de Opdrachtgever geldt als datum van (deel)oplevering als bedoeld in artikel 16.
4. Door vervroegde ingebruikneming van (een deel van) de installatie(s)/Werkzaamheden door de Opdrachtgever vangt een eventueel overeengekomen garantie- en/of onderhoudstermijn alsook eventuele verjaring- en vervaltermijnen ten aanzien van de in gebruik genomen installatie(s)/Werkzaamheden aan.
5. Schade die bij of door vervroegde ingebruikneming als bedoeld in lid 1, bijvoorbeeld aan de installatie en/of de Werkzaamheden, ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever. Vertraging die bij of door ingebruikneming als bedoeld in dit artikel in de Werkzaamheden ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever, en geeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en vergoeding van vertragingsschade.

Artikel 11 Schorsing, ontbinding en opzegging

1. De Opdrachtgever is bevoegd de Werkzaamheden te schorsen. De Opdrachtgever is verplicht dit schriftelijk te onderbouwen en direct met de Opdrachtnemer in overleg te treden over de gevolgen.
2. Als de Opdrachtnemer als gevolg van de schorsing gepaste voorzieningen of maatregelen moet treffen, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
3. Worden de Werkzaamheden of enig deel daarvan geschorst of vertraagd en is dit de Opdrachtnemer niet toe te rekenen, dan is de Opdrachtgever verplicht om, berekend naar de stand van de Werkzaamheden, aan Opdrachtnemer alle verrichte Werkzaamheden te vergoeden, alsmede onder andere alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, berekend vanaf het moment van het intreden van de schorsing of vertraging.
4. Als de Werkzaamheden gedurende meer dan twee maanden zijn geschorst of vertraagd, is de Opdrachtnemer bevoegd de Werkzaamheden in onvoltooide staat te beëindigen.

5. Als de Opdrachtgever surséance van betaling heeft aangevraagd, in staat van faillissement is verklaard of in de nakoming van de Overeenkomst is tekortgeschoten, is de Opdrachtnemer gerechtigd de Overeenkomst te ontbinden.
 6. De Opdrachtgever is te allen tijde bevoegd de Overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen.
 7. In de gevallen bedoeld in de leden 4 t/m 6 is de Opdrachtgever verplicht om de vaste prijs die in de Overeenkomst is vastgelegd te betalen, vermeerderd met de kosten die Opdrachtnemer als gevolg van niet voltooiing heeft moet maken en verminderd met de door de Opdrachtgever te bewijzen besparingen die voor de Opdrachtnemer uit de beëindiging voortvloeien. Als de prijs afhankelijk was gesteld van de werkelijke door de Opdrachtnemer te maken kosten, wordt de door de Opdrachtgever verschuldigde prijs berekend op grondslag van de gemaakte kosten, de verrichte arbeid en de winst die de Opdrachtnemer bij volledige uitvoering van de Werkzaamheden zou hebben gemaakt.
 8. De Opdrachtgever is tevens verplicht de schade die de Opdrachtnemer lijdt te vergoeden, onverminderd de gehoudenheid van de Opdrachtnemer die schade zoveel mogelijk te beperken, tenzij de schade het gevolg is van een tekortkoming die de Opdrachtgever niet kan worden toegerekend.
2. De Opdrachtnemer is niet verplicht een opgedragen wijziging uit te voeren als de wijziging:
 - a) niet schriftelijk is opgedragen, of;
 - b) tot een onaanvaardbare verstoring van de Werkzaamheden zou leiden, of;
 - c) zijn kennis en/of bekwaamheden en/of capaciteiten te boven gaat, of;
 - d) niet in zijn belang zou zijn, of;
 - e) als partijen niet tot overeenstemming komen over de financiële gevolgen en de consequenties ten aanzien van de planning.
 3. Als de Opdrachtnemer bereid is de wijziging uit te voeren, dan stuurt hij de Opdrachtgever een schriftelijke aanbieding met de volgende gegevens:
 - a) het saldo, gevormd door alle directe en indirecte kosten, winst en risico, verband houdende met de wijziging, verminderd met de eventuele besparingen als gevolg van de uitvoering van de wijziging, en;
 - b) de aanpassing van de Werkzaamheden, planningen en dergelijke documenten, en;
 - c) de aanpassing van de termijnstaat of betalingscondities.
 4. De Opdrachtnemer heeft recht op een redelijke vergoeding van de kosten verbonden aan de in lid 3 bedoelde aanbieding, ongeacht de vraag of partijen het over die aanbieding eens worden.
 5. De Opdrachtnemer is bevoegd om voorstellen tot wijziging aan de Opdrachtgever voor te leggen als hij daartoe aanleiding ziet en voorop gesteld dat de Werkzaamheden aan de Overeenkomst zullen beantwoorden.
 6. De Opdrachtgever kan de in lid 5 bedoelde voorstellen tot wijziging, als daarvoor een redelijke grond is, weigeren of accepteren. In het laatste geval volgen partijen dit artikel.
 7. Als in verband met de wijzigingen vertraging ontstaat door een omstandigheid die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend, dan heeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
 8. Het ontbreken van een schriftelijke opdracht met betrekking tot de wijziging laat de aanspraken van de Opdrachtnemer op betaling onverlet.

Artikel 12 Termijnverlenging en/of kostenvergoeding

1. In aanvulling op artikel 7:753 lid 1 Burgerlijk Wetboek heeft de Opdrachtnemer de mogelijkheid om aanspraak te maken op kostenvergoeding zonder tussenkomst van de rechter.
2. Naast het bepaalde in lid 1 en artikel 13 heeft de Opdrachtnemer in elk geval recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding als:
 - a) deze voorwaarden daar uitdrukkelijk in voorzien en onder de voorwaarde dat de vertraging en/of kosten hun oorzaak vinden in een omstandigheid die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend, of
 - b) deze hun oorzaak vinden in een omstandigheid waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is en waartegen de Opdrachtnemer niet behoefde te waarschuwen gelet op diens in artikel 3 lid 1 genoemde verplichting, of
 - c) zich een onvoorziene omstandigheid voordoet van dien aard dat de Opdrachtgever naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet mag verwachten dat de Overeenkomst ongewijzigd in stand blijft.
3. Als de Opdrachtnemer van mening is dat hij recht heeft op termijnverlenging en/of kostenvergoeding, deelt hij dat de Opdrachtgever schriftelijk en gemotiveerd mee. Daarbij vermeldt hij alle directe en indirecte kosten, alsmede een redelijke opslag voor algemene kosten, winst en risico. Voorts vermeldt hij de gevolgen ten aanzien van de planning.

Artikel 13 Wijzigingen (meer en minder werk)

1. De Opdrachtgever is bevoegd om wijzigingen in de Overeenkomst en de Werkzaamheden aan de Opdrachtnemer op te dragen.

Artikel 14 Prijs en betaling

1. In overeengekomen bedragen en in de in deze algemene voorwaarden genoemde bedragen is de omzetbelasting niet begrepen. De Opdrachtgever vergoedt de door de Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst verschuldigde omzetbelasting.
2. Alle prijzen en tarieven zijn gebaseerd op een normale werkweek van maandag tot en met vrijdag. Alle Werkzaamheden die worden verricht buiten de normale werktijden per kalenderdag worden verrekend tegen de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven en toeslagen, uitgaande van de normale werktijden van de Opdrachtnemer. Alle wachturen respectievelijk uitvaluren voor personeel respectievelijk materieel van de Opdrachtnemer toe te rekenen aan de Opdrachtgever worden verrekend op basis van de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven.

3. De verrekening van wijzigingen van lonen, sociale lasten, prijzen, huren en vrachten vindt plaats conform de risico-regeling installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen.
4. Partijen komen een betalingsschema in termijnen overeen. De Opdrachtnemer mag de factuur voor de eindafrekening indienen als en zodra de Werkzaamheden zijn opgeleverd, dan wel op de dag waarop de Overeenkomst krachtens artikel 11 is opgezegd, beëindigd in onvoltooide staat of ontbonden. Indiening van deze factuur impliceert geen afstand van recht op verdere aanspraken van de Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst.
5. Betaling vindt plaats zonder inhoudingen of verrekening, voor zover niet anders is overeengekomen, binnen 14 kalenderdagen na de datum van de betreffende factuur.
6. De Opdrachtgever is niet gerechtigd om voor of namens de Opdrachtnemer betalingen te doen aan diens zelfstandige hulppersonen.
7. Een betaling strekt in de eerste plaats in mindering op alle verschuldigde kosten en rente en tenslotte in mindering op opeisbare facturen die het langst openstaan, zelfs al vermeldt de Opdrachtgever dat de betaling betrekking heeft op latere facturen.

Artikel 15 In gebreke blijven van de Opdrachtgever

1. Als de Opdrachtgever aan een keuring of aanvaarding van de Werkzaamheden niet tijdig meewerkt of niet tijdig betaalt, heeft de Opdrachtnemer recht op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage conform artikel 6:119a Burgerlijk Wetboek met ingang van de dag, waarop de medewerking had moeten worden verleend of betaald had moeten zijn. In dat geval is de Opdrachtnemer tevens bevoegd om de Werkzaamheden te schorsen.
2. Vindt de medewerking of betaling niet plaats binnen een maand na de dag waarop dit uiterlijk had moeten plaatsvinden, dan kan de Opdrachtnemer aanspraak maken op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage verhoogd met twee procentpunt met ingang van de dag waarop deze maand is verstreken, zonder aanmaning door de Opdrachtnemer. In dat geval is de Opdrachtnemer tevens bevoegd om de Overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.
3. Als de Opdrachtnemer vermoedt dat de Opdrachtgever de op hem rustende verplichtingen niet nakomt of niet zal nakomen, kan de Opdrachtnemer van de Opdrachtgever en voor diens rekening en risico genoegzame zekerheid verlangen, zoals een bankgarantie. Als de Opdrachtgever in gebreke blijft met het stellen van de verlangde zekerheid, is de Opdrachtnemer bevoegd de Werkzaamheden te schorsen of de Overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.
4. Ingeval de Opdrachtgever zijn verplichting om goederen tijdig op de overeengekomen plaats van aflevering af te nemen niet nakomt of niet zal nakomen, is de Opdrachtnemer bevoegd om deze goederen voor rekening en risico van de Opdrachtgever op te slaan of op een geschikte wijze te verkopen en het hem verschuldigde op de opbrengst te verhalen, mits hij de Opdrachtgever heeft aangemaand om de goederen alsnog binnen vijf werkdagen af te nemen. De Opdrachtnemer is

bevoegd het aan de Opdrachtgever uit te keren overschot te voldoen door verrekening, ook gedurende diens surséance of faillissement.

5. Alle werkelijk door de Opdrachtnemer gemaakte kosten om de verschuldigde facturen voldaan te krijgen, zowel gerechtelijke - als buitengerechtelijke kosten, komen voor rekening van de Opdrachtgever, tenzij de Opdrachtnemer kiest om deze kosten forfaitair te bepalen op 15 procent van het te vorderen bedrag.

Artikel 16 Aansprakelijkheid en garantie

1. Na het tijdstip van oplevering is de Opdrachtnemer niet meer aansprakelijk voor gebreken, tenzij:
 - a) die gebreken aan hem zijn toe te rekenen, en bovendien;
 - b) de Opdrachtgever die gebreken voorafgaande aan de oplevering niet heeft opgemerkt, en bovendien;
 - c) de Opdrachtgever die gebreken tot aan en op het tijdstip van oplevering redelijkerwijs niet had moeten ontdekken.
- 1a. In afwijking van het eerste lid is, als en voor zover sprake is van aanneming van een Bouwwerk (als bedoeld in artikel 1.4 onder e), de Opdrachtnemer aansprakelijk voor gebreken als bedoeld in artikel 7:758 lid 4 Burgerlijk Wetboek die bij oplevering van het Bouwwerk niet zijn ontdekt, tenzij deze gebreken niet aan de Opdrachtnemer zijn toe te rekenen en behoudens het geval dat daarvan in de Overeenkomst en/of de aanbieding van de Opdrachtnemer is afgeweken.
2. Is de Opdrachtnemer krachtens het bepaalde in lid 1, lid 1a en/of uit hoofde van de Overeenkomst aansprakelijk, dan is hij slechts gehouden tot vergoeding van de door de Opdrachtgever dientengevolge geleden directe materiële schade, als en voor zover die schade niet kon worden beperkt door de Opdrachtgever en niet wordt opgeheven door herstel als bedoeld in lid 4.
3. Tot directe materiële schade behoren in geen geval: alle andere dan in het vorige lid bedoelde vormen van gevolgschade, zoals - maar niet beperkt tot - productieverlies, bedrijfsschade (zoals omzet- of winstderving) of waardevermindering of verlies van producten evenmin als bedragen die in de uitvoeringskosten zouden zijn begrepen als de Werkzaamheden van de aanvang af goed zouden zijn uitgevoerd.
4. Onverminderd het in dit artikel bepaalde, verbindt de Opdrachtnemer zich voor eigen rekening de gebreken waarvoor hij aansprakelijk is zo goed als redelijkerwijs mogelijk te herstellen gedurende de in lid 10 bedoelde termijn. In het geval dat de kosten van herstel in geen redelijke verhouding staan tot het belang van de Opdrachtgever bij herstel en in het geval dat de installaties niet in Nederland zijn opgesteld, wordt het recht van Opdrachtgever op herstel omgezet in een door de Opdrachtnemer te betalen schadevergoeding als bedoeld in lid 2. Door de Opdrachtnemer vervangen onderdelen worden zijn eigendom.
5. Voor vergoeding van andere schade dan in dit artikel genoemd, is de Opdrachtnemer slechts aansprakelijk als en voor zover de Opdrachtgever bewijst, dat deze te wijten is aan opzet of grove schuld van de Opdrachtnemer.

6. Onverminderd het in dit artikel bepaalde, is de Opdrachtnemer bij Werkzaamheden die dienen ter uitoefening van het beroep of bedrijf van de Opdrachtgever alleen aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 5 lid 1 bedoelde verzekering(en) en bij Werkzaamheden die betrekking hebben op producten en installaties die door de Opdrachtgever naar de VS en Canada worden geëxporteerd, danwel naar gebieden waarop het recht van een van deze landen van toepassing is verklaard, is de Opdrachtnemer alleen aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 4 lid 15 en artikel 5 lid 2 bedoelde verzekeringen.
7. Als en voor zover de Opdrachtgever enig aan de Overeenkomst verbonden risico heeft verzekerd, is hij gehouden eventuele schade onder die verzekering te vorderen en de Opdrachtnemer te vrijwaren voor verhaalsaanspraken van de verzekeraar.
8. De omvang van de door de Opdrachtnemer te vergoeden schade is beperkt tot maximaal het bedrag van de in de Overeenkomst vastgelegde prijs of als bij het sluiten van de Overeenkomst geen prijs is bepaald, zoals bij regie, tot het bedrag van de vermoedelijke prijs. Bij onderhoudscontracten met een looptijd van meer dan één jaar, wordt de prijs gesteld op het totaal aan vergoedingen voor één jaar.
9. In geen geval zal de schadevergoeding meer bedragen dan het totaal van de bedragen van het eigen risico van de verzekering van de Opdrachtnemer en de door de verzekeraar van de Opdrachtnemer gedane uitkering tot ten hoogste € 1.000.000,00.
10. Elke aansprakelijkheid van de Opdrachtnemer alsmede elke (rechts)vordering van de Opdrachtgever uit hoofde van enige tekortkoming(en) van Opdrachtnemer vervalt, voor zover niet iets anders is overeengekomen, door verloop van één jaar vanaf het tijdstip van i) oplevering of beëindiging in onvoltooide staat of ii) het tijdstip waarop de Overeenkomst door ontbinding of opzegging is geëindigd.
11. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek is niet ontvankelijk als de Opdrachtgever niet met bekwaame spoed nadat hij deze heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken, schriftelijk en gemotiveerd de Opdrachtnemer in gebreke heeft gesteld.
12. Het vorderingsrecht uit hoofde van een gebrek vervalt door verloop van een maand na het verstrijken van de in een schriftelijke en gemotiveerde ingebrekestelling vermelde redelijke termijn.
13. De Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor vergoeding van schade van de Opdrachtgever of derden (mede) veroorzaakt door personen als bedoeld in artikel 6 lid 2.
14. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer tegen alle aanspraken van derden wegens (product)aansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een door de Opdrachtgever aan een derde geleverd product of installatie en dat mede bestond uit door de Opdrachtnemer ontwikkelde en/of geleverde goederen, behoudens als en voor zover de Opdrachtgever bewijst dat de schade is veroorzaakt door die goederen en onverminderd het bepaalde in lid 7 van dit artikel.
15. Voor zover dat niet reeds voortvloeit uit de wet of Overeenkomst is de Opdrachtnemer in ieder geval niet aan-

sprakelijk als een tekortkoming van de Opdrachtnemer het gevolg is van:

- arbeidsongeregeldheden bij derden of onder eigen personeel;
- prestatie van de leverancier van de Opdrachtnemer als bedoeld in artikel 3 lid 11;
- transportproblemen;
- leveringsproblemen van materialen en/of grondstoffen;
- epidemieën;
- groot molest;
- brand en verlies van te verwerken onderdelen;
- maatregelen van enige binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid, zoals importverboden of handelsverboden;
- gewelddadige of gewapende acties;
- storingen in de energievoorzieningen, in communicatieverbindingen of in apparatuur of programmatuur van de Opdrachtnemer of derden.

Als zich een omstandigheid als bedoeld in dit lid voordoet, zal de Opdrachtnemer - teneinde daaruit voor de Opdrachtgever voortvloeiende nadelige gevolgen te beperken - die maatregelen treffen die in redelijkheid van hem geleverd kunnen worden.

16. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze schade krachtens deze algemene voorwaarden voor rekening van de Opdrachtgever blijft.

Artikel 17 Intellectuele eigendom

1. De intellectuele en industriële eigendomsrechten op alle aan de Opdrachtgever geleverde goederen, programmatuur, gegevens en (technische) informatie blijven bij de Opdrachtnemer. Uitsluitend de Opdrachtnemer heeft het recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en vervoelvoudiging van deze goederen, gegevens en informatie en de Opdrachtgever heeft het uitsluitend gebruiksrecht daarvan.
2. De door de Opdrachtnemer aan de Opdrachtgever afgegeven documenten, zoals ontwerpen, tekeningen, technische beschrijvingen of bestekken worden eigendom van de Opdrachtgever en mogen door hem worden gebruikt met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van de intellectuele en industriële eigendom, nadat de Opdrachtgever aan zijn financiële verplichtingen jegens de Opdrachtnemer heeft voldaan.
3. Het is de Opdrachtgever niet toegestaan om de volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer gerealiseerde installatie geheel of in onderdelen daarvan in herhaling aan te leggen, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de Opdrachtnemer en onverminderd het bepaalde in de leden 5 en 6. De Opdrachtnemer is bevoegd aan die toestemming voorwaarden te verbinden, waaronder het betalen van een vergoeding. Op volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer vervaardigde goederen is het bepaalde in dit lid van Overeenkomstige toepassing.
4. De Opdrachtgever is alléén bevoegd om de installatie volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer, zonder diens tussenkomst en goedkeuring, door een derde te

laten realiseren, wanneer de Overeenkomst is ontbonden wegens een tekortkoming die aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend. In dat geval is de Opdrachtnemer niet aansprakelijk voor gebreken voor zover die zijn terug te voeren op de aanleg door of namens de Opdrachtgever.

5. Het gebruiksrecht van de Opdrachtgever met betrekking tot de door de Opdrachtnemer ontwikkelde en geleverde programmatuur is niet-exclusief. De Opdrachtgever mag deze programmatuur alleen in zijn eigen bedrijf of organisatie gebruiken en alleen voor de technische installatie waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Het gebruiksrecht kan betrekking hebben op meerdere installaties voor zover dat in de Overeenkomst is vastgelegd.
6. Het gebruiksrecht is niet overdraagbaar. Het is de Opdrachtgever verboden om de programmatuur en de dragers waarop deze is vastgelegd op welke wijze dan ook ter beschikking van een derde te stellen of door een derde te laten gebruiken. Het is de Opdrachtgever verboden de programmatuur te verveelvoudigen of daarvan kopieën te maken. De Opdrachtgever zal de programmatuur niet wijzigen anders dan in het kader van het herstellen van fouten. De broncode van de programmatuur en de bij de ontwikkeling ervan voortgebrachte technische informatie worden niet aan de Opdrachtgever ter beschikking gesteld, tenzij anders is overeengekomen.
7. De Opdrachtnemer is gerechtigd om op zijn naam en voor zijn rekening octrooi aan te vragen op vindingen die tijdens en door uitvoering van de Overeenkomst zijn ontstaan.
8. Als de Opdrachtnemer een octrooi als bedoeld in lid 7 verkrijgt, verleent hij om niet aan de Opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbaar gebruiksrecht op die vinding. Bij concrete toepassing van dat gebruiksrecht zal de Opdrachtgever toestemming aan de Opdrachtnemer vragen, welke toestemming slechts geweigerd kan worden als de Opdrachtnemer tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.

Artikel 18 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de Overeenkomst en op alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is Nederlands recht van toepassing.
2. Elk geschil tussen partijen zal met uitsluiting van de gewone rechter worden beslecht door arbitrage overeenkomstig de statuten van de Raad van Arbitrage in bouwgeschillen, zoals die luiden op de dag waarop de Overeenkomst is gesloten.
3. In afwijking van het voorgaande lid is de Opdrachtnemer bevoegd het geschil te laten beslechten door de (gewone) rechter in het arrondissement van de plaats van vestiging van de Opdrachtnemer.
4. De Opdrachtgever is verplicht ter zake van de Overeenkomst in Nederland domicilie te kiezen, voor zover hij niet al in Nederland is gevestigd. Bij gebreke hiervan wordt de Opdrachtgever geacht domicilie te hebben gekozen in Den Haag.

B. Bijzondere bepalingen betreffende onderhoud

De bepalingen in dit hoofdstuk “Onderhoud” zijn naast de Algemene Bepalingen van deze algemene voorwaarden van toepassing als in de Overeenkomst expliciet is vastgelegd, dat de Opdrachtnemer gedurende de onderhoudsperiode onderhoudswerkzaamheden zal realiseren.

Artikel 19 Werkingssfeer en definities

1. Tenzij iets anders is overeengekomen worden Onderhoudswerkzaamheden alleen aan in Nederland opgestelde installaties verricht.
2. Aan de volgende in dit hoofdstuk met een hoofdletter gebezigde woorden wordt de bijbehorende betekenis toegekend:
 - a) Onderhoudswerkzaamheden: alle activiteiten, met inbegrip van de levering van goederen, die de Opdrachtnemer moet verrichten om te zorgen dat de technische staat van de installatie en de door de installatie te vervullen functies gedurende de onderhoudsperiode aan de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen beantwoordt.
 - b) Storing: een plotselinge onverwachte onderbreking van de prestaties van de installatie.

Artikel 20 Uitvoering van de Werkzaamheden

1. De Opdrachtnemer spant zich gedurende de onderhoudsperiode naar redelijk vermogen in om overeenkomstig het in lid 3 bedoelde werkplan met preventieve Onderhoudswerkzaamheden de kans op het optreden van Storingen op een acceptabel niveau te houden en, voor zover overeengekomen, met correctieve Onderhoudswerkzaamheden Storingen op te heffen.
2. De Opdrachtnemer is bevoegd de Onderhoudswerkzaamheden op afstand te verrichten door middel van een via telecommunicatievoorziening tot stand gebrachte verbinding met de installatie.
3. De Opdrachtnemer maakt na het tot stand komen van de Overeenkomst maar vóór aanvang van de Onderhoudswerkzaamheden een werkplan met een schematisch overzicht van de Onderhoudswerkzaamheden, de volgorde en tijdsperiode (week, maand, jaarplanning) waarin deze zullen worden uitgevoerd.
4. Het werkplan is gebaseerd op de beschrijving van de Opdrachtgever van het storingsgedrag van de installatie, van alle taken, frequenties van uitvoering, materialen, hulpmiddelen en eventueel benodigde vaardigheden, alles ten behoeve van de uitvoering van de preventieve Onderhoudswerkzaamheden en het beheersbaar maken van de correctieve Onderhoudswerkzaamheden.
5. Het werkplan treedt in werking na goedkeuring door de Opdrachtgever. Als het werkplan past in de beschrijving als genoemd in lid 4 kan de Opdrachtgever zijn goedkeuring aan het werkplan niet onthouden.
6. De Opdrachtnemer past het werkplan jaarlijks aan en maakt op basis daarvan een raming van alle onderhoudskosten voor het betreffende jaar. Tussentijds kan het

werkplan alleen worden aangepast door middel van een wijziging krachtens artikel 13.

7. Als overeengekomen bevat het werkplan de datum van aanvang en oplevering van voorziene en beoogde opdrachten voor de uitvoering van preventieve en/of correctieve Onderhoudswerkzaamheden en/of andere werkzaamheden.
8. De in lid 7 genoemde opdrachten zullen op basis van het werkplan door de Opdrachtgever tenminste een maand van tevoren schriftelijk worden verstrekt. Opdrachten die niet in het werkplan staan worden tenminste twee maanden van tevoren schriftelijk verstrekt. Voorafgaand aan de verstrekking van een opdracht heeft de Opdrachtnemer zijn prijs daarvoor afgegeven.
9. Bij de uitvoering van correctieve Onderhoudswerkzaamheden dient de Opdrachtgever vooraf schriftelijk een opdracht te verstrekken. Indien dit door omstandigheden niet mogelijk is, zal de opdracht achteraf worden verstrekt op basis van de door de Opdrachtnemer werkelijk gemaakte kosten.
10. Na voltooiing van de Onderhoudswerkzaamheden verzoekt de Opdrachtnemer de Opdrachtgever om de opdracht voor voltooid te ondertekenen. Na ondertekening gelden de Onderhoudswerkzaamheden als opgeleverd.
11. Als dat uitdrukkelijk is overeengekomen zorgt de Opdrachtnemer er voor dat op het terrein of de locatie waar de Onderhoudswerkzaamheden worden verricht één exemplaar van de technische informatie aanwezig is, dat deze stukken op alle redelijke tijdstippen kunnen worden geraadpleegd en dat de ‘As Built’ situatie van de uitgevoerde Onderhoudswerkzaamheden daarin is verwerkt tegen een in de Overeenkomst vastgelegde vergoeding.
12. Als de prestaties, bedrijfszekerheid en onderhoud van de installatie dit eisen of de regels als genoemd in artikel 3 lid 4 dit voorschrijven informeert de Opdrachtnemer de Opdrachtgever omtrent te nemen maatregelen. De Opdrachtgever kan door middel van een wijziging krachtens artikel 13 Opdrachtnemer de noodzakelijke constructiewijziging dan wel andere (projectmatige) Werkzaamheden separaat opdragen.
13. De Opdrachtnemer stelt de Opdrachtgever tevoren in kennis van het tijdstip waarop de Onderhoudswerkzaamheden zullen worden verricht. Worden de Werkzaamheden niet op het afgesproken tijdstip verricht en is dit de Opdrachtnemer niet toe te rekenen, dan heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
14. Als dat uitdrukkelijk is overeengekomen, draagt de Opdrachtnemer er zorg voor dat Storingen gedurende 24 uur per dag en zeven dagen per week op een bekend gemaakt meldpunt kunnen worden gemeld.
15. Onverminderd het bepaalde in lid 9 zal de Opdrachtnemer zich naar vermogen inspannen om spoedeisende Storingen na opdracht van de Opdrachtgever binnen 24 uur na de melding ervan op te heffen, tenzij een andere termijn is overeengekomen. De overige Storingen worden waar mogelijk in de normale werktijden van de Opdrachtnemer verholpen.
16. De Opdrachtnemer zal de Onderhoudswerkzaamheden uitvoeren gedurende de onderhoudsperiode die in de Overeenkomst is vastgelegd, bij gebreke waarvan een periode van één jaar geldt.

17. De onderhoudsperiode wordt telkenmale stilzwijgend voor de oorspronkelijke periode verlengd, tenzij een van de partijen de Overeenkomst schriftelijk beëindigt met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden voor het einde van de betreffende periode.
18. De door de Opdrachtnemer uitgevoerde Onderhoudswerkzaamheden worden verrekend volgens de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven, eenheidsprijzen of als vaste prijs die jaarlijks worden geïndexeerd volgens de Risicoregeling Installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen.
19. Betaling van de vergoedingen vindt plaats binnen 14 kalenderdagen na de datum van de betreffende factuur.
20. Bij opzegging van een opdracht tot uitvoering van Onderhoudswerkzaamheden dient de Opdrachtgever een opzegtermijn van tenminste een maand in acht te nemen.

Risicoregeling Installatietechniek behorend bij ALIB 2024

Verrekening loonkostenwijzigingen:

$$(L2-L1)/L1 \times 100\% = \dots\%$$

L1: loonniveau per datum aanbod

L2: loonniveau per datum wijziging

Loonniveau: CBS-index cao-lonen per uur inclusief
bijzondere beloningen, reeks bouwnijverheid

Verrekening materiaalprijzen:

$$(M2-M1)/M1 \times 100\% = \dots\%$$

M1: prijsindexcijfer per datum aanbod

M2: prijsindexcijfer per datum wijziging

Prijsindexcijfer: CBS-index Nieuwbouwwoningen;
inputprijsindex bouwkosten, materiaalcomponent

